

מהתיקון הדף היומי

גליה מס'
32

פר' כי תבוא
תש"פ

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

יומא דהילולא של הגה"ק מרן בעל האגודת אזור מביאלא זצוק"ל (אביו של מרן האבני נזר זצוק"ל), רבי נחום זאב בן רבי אהרן זצוק"ל, נלב"ע י"ט אלול תרמ"ה

בהקדמת הספר "אגודת אזור" כותב עליו בנו כ"ק מרן בעל ה"אבני נזר" זצוק"ל: "ברוך השם שהגיענו לזמן הזה, שיודפסו חדושי אאמו"ר (בעל ה"אגודת אזור)" זצ"ל בגפ"ת אשר אליו נאספו עדרים עדרים לשמוע דברי חדושי שנאמרו בטהרה, וכמה וכמה תלמידים אשר נעשו מלימודו לומדים מופלגים, ובודאי גם עתה יהיה לתועלת גדול למעיינים בחבורו, כי מלבד גודל חכמת תורתו, עוד היה צדקתו להפליא, ומי שלא היה עמו במחויצתו לא יוכל לצייר את גודל עמדת הבטחון שהיה לו, וגם היה מלומד בנסים... ובודאי יהיה לתועלת גדול גם ליראת שמים".

בספר "אביר הרועים" מסופר שבשנות צעירותו סבל בעל ה"אגודת אזור" מעניות ולא היה לו לחם לאכול. ופעם שאל אותו הרבי הקדוש מקאצק זצוק"ל אם יש לו פרנסה. השיב רבי נחום זאב: "נישט קשה" [-ביטוי אדיש שמשמעותו - לא נורא]. הרבי הקדוש שידע על מצבו הקשה שאל אותו: "וואס טייטש?" [-מה הכוונה]. ענה הגאון: "יש לי תכונה, שעל מה שהיה ממילא לא משנה לי, ועל העתיד אני בוטח בה' שבודאי יעזור לי..."

עוד מסופר שם שהרבי הקדוש מקאצק זיע"א גילה פעם למה זכה הרב מביאלא לבן קדוש כרבינו ה"אבני נזר" זי"ע, מפני שפעם אחת בפורים אירע בעולם דבר נורא שכל הצדיקים והלומדים היו טרודים כולם בשעה אחת במצות היום של פורים, ולא היה אף אחד שלמד תורה בכל העולם בשעה ההיא חוץ מהרב הקדוש מביאלא הנ"ל שישב ולמד, ונהיה מזה רעש בשמים כי אלמלא הוא היה כל העולם כולו עומד אז בלי עסק התורה הקדושה, ולכן נתנו לו משמים מתנה שיוכה לבן שיאיר את העולם כולו באור תורתו וקדושתו וטהרתו.

ופעם בא יהודי לביתו של ה"אגודת אזור" וביקש ללוות ממנו סכום כסף, ולא היה לו אז אפילו פרוטה אחת בביתו. הוא לא אמר לאותו יהודי מאומה, אלא הלך לחפש בארונות שבביתו ובכיסו הבגדים, וכצפוי הוא לא מצא דבר. אולם תוך כדי חיפושיו נכנס אדם לביתו והביא לו צרור כסף, וכאשר מנה את הכסף ראה כי הסכום תואם בדיוק את הסכום שביקש ממנו אותו יהודי, והוא הלוח לו את הכסף. עד כדי כך גדול היה בטחונו, שאם יהודי מבקש ממנו הלוואה, בוודאי יהיה לו כסף עבורו...

כמה זמן השקיע פאר הדור החזון איש במסכת עירובין

על פסוק זה אומר הבעל הטורים שב'תמים תהיה' יש תי"ו גדולה, ללמדנו "שאם תלך בתמימות, כאילו קיימת מאל"ף ועד תי"ו!"

מספרים על כ"ק מרן הרבי מסטריקוב זצוק"ל, שבימי השואה האיומה והנוראה התגורר בוילנא, והיה שם יהודי שכינו אותו ה'מגיד עתידות'. הוא היה מקבל קהל והיה אומר לאנשים שבאו אליו פרטים אישיים, מה שכבר עברו ומה שצופן להם העתיד. כשהגיעה המלחמה צבאו עשרות אנשים על ביתו של אותו מגיד, ורצו לדעת מה קורה עם המשפחה שלהם, מי חי ומי לא חי... וגם מה יקרה איתם בעצמם, האם יזכו לצאת מהמלחמה או חס וחלילה...

באותם ימים היה הרבי מסטריקוב שרוי גם הוא בספק ולא ידע מה קורה עם המשפחה. פנה אליו אחד מהמקורבים שלו והתחנן אליו שילך לאותו מגיד ושאל אותו מה המצב, אולם הרבי מסטריקוב לא הסכים בשום אופן ללכת לאותו מגיד. בתמימותו ובטחונו בבורא עולם הוא לא היה מוכן בשום אופן לפנות למגיד כזה או אחר, אך המקורב התעקש וטען שזה פיקוח נפש וחיבים לדעת וכו'. אמר לו הרבי: אני מסכים אתך לכל מה שאתה אומר, ידידי היקר, אבל תסביר לי רק דבר אחד, איך כל זה מסתדר עם הרש"י בפסוק "תמים תהיה עם ה' אלוקיך" - "התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ואל תחקור אחר העתידות?" איך זה מסתדר עם דברי רש"י אלה?...

(מתוך הפתיחה לשיעור, דף 71 ב')

המאכל של שבת קודש

השבוע נלמד בדף היומי (דף כ"ט ע"ב): "תנו רבנן, לא יאכל אדם בצל מפני נחש שבו".

מסופר על הרבי שלנו הרבי של כלל ישראל, מרן רבי מאיר שפירא זצוק"ל מייסד הדף היומי וראש ישיבת יח"ל, שבשבת היה אוכל עם התלמידים בישיבה. פעם אחת בסעודת צפרא דשבתא כשהביאו את מאכל הבצלים (אייער מיט ציבאלעס), נענה אחד הבחורים שליך: אני איני אוכל בצל. הסתכל עליו רבי מאיר ואמר לו: אני מתפלל עליך... ענה הבחור: אני מתפלל על הראש ישיבה! הרי הגמרא אומרת בעירובין לא יאכל אדם בצל מפני נחש שבו, והראש ישיבה הרי הוא נכד של רבי פנחס קוריצער שהבטיח עולם הבא לנכדיו אם לא יאכלו בצל, מפני ה'קליפות' שבו. [יש לציין עוד שבספר בעל שם טוב על התורה (פרשת יתרו אות מו) מובא בשם שיחות הר"ן שהבעל שם טוב זי"ע הזהיר מאוד שלא יאכלו בצלים חיים].

על אתר הגיב הרבי ואמר: כל זה לא שייך לגבי שבת...

ואכן בספר אמרי פנחס מובא שהרה"ק רבי פנחס מקוריץ נתן טעם למנהג אכילת בצלים בשבת עיין שם.

התורה הקדושה מצילה בעולם הזה ובעולם הבא

היום (כ"ג אב) יום היארצייט של צדיק הדור איש אלוקים קדוש מרן הסטייפלר זצוק"ל, רבינו רבי יעקב ישראל בן רבי חיים פרץ זצוק"ל, שנפטר בשנת תשמ"ה. אין לנו שום השגה בקדושתו ובגדולתו של רבינו הסטייפלר.

עובדה מאלפת סיפר הגאון הצדיק שנחטף עכשיו מאתנו רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל, מגדולי מעתיקי השמועה בדורנו. יהודי בא פעם למרן הסטייפלר בעל הקהילות יעקב והתחנן ובכה שיתן לו דרך ותיקון על העבירות שהוא עשה. ענה לו הקהילות יעקב התיקון הכי גדול לאדם הוא שילמד כשאין לו חשק. וכך הוא כותב בספרו קריינא דאגרתא: "ועיקר התיקון לחטא זהו התורה, ובפרט יגיעת התורה, שלומד גם בשעה שאין לו תענוג מהלימוד ולומד רק משום שכן ציוה השי"ת, כגון שחזר על הסוגיא הרבה פעמים". במכתב אחר כותב הסטייפלר: "מי שרוצה לסגף את עצמו לשם כפרת עוונות, ילמד בחזרה על כל דבר שהוא כבר יודע היטב היטב, ולימוד זה אין לו חשק וזה לימוד לשם שמים וגם תיקון".

הרבי הקדוש השרף מקוצק זצוק"ל ראה פעם את חתנו שר התורה הרבי האבני נזר זצוק"ל כשהוא מעיין בספר מסויים. שאל אותו הרבי מקאצק: מה זה הספר הזה? ענה לו הרבי מסוכטשוב: זה ספר שמבטל את העולם הזה. אמר לו הרבי: כל זה עובד רק בשכל, אבל הגוף דורש גשמיות, כשתלמד דף גמרא גם הגוף כבר לא ירצה את הגשמיות...

ובדרך אגב, לכבוד התחלת לימוד מסכת עירובין בדף היומי, נביא את המסופר על גיסו רבינו פאר הדור מרן החזון איש זצוק"ל, שבחורף אחד בשנה מעוברת למד 14 שעות ביום בלי הפסק את הפרק הראשון ממסכת עירובין...

נוסף לכך את המסופר על בנו של הסטייפלר, מרן שר התורה שמרעיש את העולם בתורתו, רבינו רבי חיים קנייבסקי שליט"א. זוג גומלי חסדים מארה"ב הסתבכו קשות עם מס הכנסה, ושלחו שליח אל מרן שר התורה בבקשת סגולה להנצל מהרדיפה. שלח מרן שר התורה לומר להם בתור סגולה שהבעל ילמד מסכת עירובין. למותר לספר שהם נושעו...

(מתוך הפתיחות לשיעור, דף 71 דף י"א)

כאילו קיימת מאל"ף ועד תי"ו

בפרשת השבוע (שופטים) נאמר "תמים תהיה עם ה' אלוקיך". אנחנו מזכירים הרבה בקול הלשון את דברי רש"י הידועים העוצמתיים, הרש"י שנותן כח לכל יהודי בכל מצב שהוא מתמודד: "התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו".

מיני מתיקה

בישעיה (כ"ד ד) נאמר: "בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים". אומרת על כך הגמרא במסכת מנחות (דף כ"ט ע"ב): "כדבעי מיניה רבי יהודה נשיאה מרבי אמי, מאי דכתיב בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים, אמר ליה כל התולה בטחונו בהקב"ה הרי הוא לו מחסה בעולם הזה ולעולם הבא". מסביר רש"י שמי שקיים "בטחו בה' עדי עד" יהיה לו הקב"ה מחסה צור מעוז לעולמים.

מכל זה אנחנו מבינים כמה טוב לנו בעולם הזה ובעולם הבא, כשיש בטחון בבורא עולם. אבל לפעמים אנחנו יכולים לחילה להתפתות לבטוח בעצמנו. כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. והתשובה לזה היא מה שאנו אומרים בהלל: "טוב לחסות בה' מבטוח באדם, טוב לחסות בה' מבטוח בנדיבים". אין 'טוב' אלא תורה, כמו שאומרת המשנה באבות (פרק א' משנה ג'). כלומר מי ששקוע בתורה הקדושה, העולם הזה אינו תופס אצלו מקום, ואז הבטחון בבורא עולם נהיה חלק מה-DNA שלו. זה לא איזה דרגה שהוא צריך לעמול עליה...

דברי הספד על כ"ק מרן אדמו"ר מסדיגורה זצוקלה"ה

נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה', 'אבי אבי רבב ישראל ופרשיו', 'הלא תדעו כי שר וגדול נפל היום בישראל', 'אוי נא לנו כי חטאנו'. מנהיג ישראל, אוהבם של ישראל, ליבם של ישראל, הוד כ"ק מרן הרבי מסדיגורה זצוק"ל נחטף מאתנו. 'פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה', 'כי גדול כים שברך'.

בשולחן ערוך (יורה דעה סימן ש"ד סעיף א') נפסק "מצוה גדולה להספיד על המת פראוי, ומצותו שפירם קולו לומר עליו דברים המשפרים את הלב, כדי להרבות ברכיה ולהזכיר שפחו". 'על אלה אני בוכיה, עיני עיני יורדה מים'.

הגמרא במסכת מועד קטן (דף כ"ה ע"ב) אומרת: "רוכב ערבות שש ושמח בבוא אליו נפש נקי וצדיק". שמחה גדולה ועצומה בעולם העליון, ואבל כבד פה בעולם הזה, המנורה הטהורה מלך ישראל מנהיג ישראל, השאיר אותנו עם שבר גדול.

"שקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלוקינו", אומרת הגמרא במסכת ראש השנה (דף י"ח ע"ב). האש בוערת, אש שאי אפשר לכבות אותה.

בשעה שאלהו הנביא נלקח בסערה השמימה זעק תלמידו אלישע הנביא: "אבי אבי רבב ישראל ופרשיו". הסביר הרבי הקדוש מרן בעל השפע חיים מצאנו זצוק"ל, יש צדיקים שהם בגדר פרשים שרוכבים ומנהיגים את הסוס ממקום למקום, הם יושבים סגורים בד' אמות שלהם, יגיעים בתורה יומם ולילה, ומפיצים אור של קדושה על כל העולם כולו. ומאידך גיסא יש צדיקים שהם בגדר רבב ישראל, כמו מנהיג מרכבה, שחונן ממה שבכח קדושתם הם משפיעים על פני תבל הם גם נושאים את משא הדור על כתפיהם, גוררים גורים ועומדים בפרץ להשמיע דבר ה'. זה מה שזעק אלישע הנביא "אבי אבי רבב ישראל ופרשיו", היינו שתי הבחינות יחד.

כשהייתי פעם בקודש פנימה אצל רבינו הקדוש, הוא הראה לי בשולחן איפה הוא מקבל קויטלאך ואיפה בשולחן הוא לומד תורה עם החברותא. רבינו הקדוש והטהור שהתורה הקדושה היתה מושו חייו ולדות, והתורה היתה החמצן שלו, יכל בקלי קלות להסתגר ולהתנתק מכל הסובבים, ולהתייגע יומם ולילה בתורה כאוות נפשו. אבל רבינו לקח על עצמו את משא העם, כאשר ישא האומן את היונק. וכלשון האור החיים הקדוש בפרשת בהעלותך: "שהמשא שעליו של העם הוא כמשא של אב ושל אם יחד". רבינו לא היה רק סאדיגור'ער רבי, רבינו היה הרבי של כלל ישראל. כל יהודי היה אצלו בבחינת בן יחידך אשר אהבת.

זכרתי ימים מקדם כשרבינו היה גר בלונדון, זכיתי אז לקשר אישי עם רבינו. מכל תנועה של רבינו יכלו ללמוד איך יהודי צריך להתנהג. תמיד תמיד רץ לבית הכנסת, תמיד היה עם מאור פנים. פעם אחת אחרי הרבה שנים שלא זכיתי לראות את הרבי נגשתי אחרי חופה להגיד לרבי שלום עליכם. שאלתי את הרבי אם הוא זוכר אותי, הרי עברו הרבה שנים. אמר לי הרבי: "ווי קען מען פארגעסן פון אזא לעכטיגע צורה?..."

כשהייתי בטיש בשעת רעוא דרעיון בשבת קודש, הרבי עובר בעיניו הקדושות על כל הציבור, למי צריך לתת חלה, למי צריך לתת חיוך, למי צריך להגיד מילה טובה, ודקה אחרי זה הרבי כבר אומר תורה, הוא כבר לא בעלמא הדין...

רבינו מלך ישראל לא היה זקוק לשום סממן חיצוני בשביל המלוכה. רבינו לא היה זקוק לכל התפאורה מסביב, לא לרכב, לא לפארענצ'עס, רבינו הקדוש היה מלך במהותו. מי יתן לנו תמורתו!

הנביא זועק באיכה "הביטו וראו אם יש מכאוב כמכאובי". הכאב הוא לא רק לאלמנה הצדקנית, לא רק לילדים הצדיקים של הרבי, וגם לא רק לטייערע סאדיגור'ער חסידים. הכאב הוא לכל יהודי שזכה להכיר את רבינו, כאב עצום לכל יהודי בעולם. מי יגן עלינו? מי יתמוך בנו? מי יחזק אותנו? מי ישמח אותנו?

סיימנו עכשיו בדף היומי מסכת שבת "הדרן עלך מי שהחשיך". רבינו החושך יכסה ארץ. יש חושך בעולם. נבקש ממך, שתיגש לכסא הכבוד ותזעק עד מתי?! כשל כח הסבל! כמה צרות כלל ישראל עובר בשנה האחרונה. גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחיהם. רבינו הקדוש תמשיך להיות כמו בחיי חיותך שליח ציבור עבור כלל ישראל, ותביא לנו את הגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ב אב)

מקולמוסם של הקוראים

ההכרח אין אפשרות לאכול זה אצל זה, אך באחרון של פסח שהוא דרבנן והקילו בו יותר, כן נהגו לאכול יחד, כי לא יתכן שיהיה רגל מבלי שישאל יהיו באחדות. ועי' בספה"ק "נועם אלימלך" להרה"ק ר"א מליז'ענסק זיע"א (ריש פרשת דברים) על הפסוק אלה הדברים, שלא יתכן לקיים את המצוות בלי אחדות וכללות ישראל. והוא סוד דברי האריז"ל הקדוש (שנחרטו על מצבתו) "לומר בכל יום: הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך". ולכן ביום טוב האחרון עושים הכל באחדות לתקן ענין זה גם בפסח. והחלקת יהושע מביאלא זיע"א היה אומר שהשבת לפני פסח היא סוד "ואהבת לרעך כמוך" ולכן היא נקראת "שבת הגדול" כי האחדות זה הדבר הכי גדול, וזהו סוד התבונה שנמנים יחד על קרבן פסח.

בכבוד רב ובברכת כתיבה וחתומה טובה והמשך זיכוי הרבים מתוך שמחה ורוב נחת,

מאיר סנדר
(מו"ץ פתח"ק ירושלים,
ומחבר ספר דברי מאיר ועוד)

כבוד הגאון החסיד מזכה הרבים **רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א**

שלום וברכה וחודש טוב ויישר כח על זיכוי הרבים.

בעלון 'מתיקות הדף היומי' (גליון מס' 29) פרשת ראה תש"פ במדור "מאוצרות הפרשה" הבאתם ווארט נפלא מהרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א על מנהג ישראל שאין אוכלים בפסח זה אצל זה, וקיצורו, שבפסח נאמר "וזבחת פסח" וגו', ואין מוזכר כבשאר החגים "ושמחת אתה ובנך וגו' והיתום והאלמנה וגו'".

ורציתי להוסיף על זה שיש עוד מנהג עתיק שבאחרון של פסח (בחול'ל) כן מתאספים ואוכלים ביחד וחוטפין המצות וקוראים לזה "ביצת הים". וסוד הענין הוא על פי הנ"ל שבאמת בחג עצמו מפאת

מאוצרות הפרשה

הגאון הצדיק רבי שמעון מז'ליחוב זצוק"ל ה"ד (משנה בישיבת יח"ל) היה מעורר תמיד ללמוד ולזכור את ארבעת הפסוקים בפרשת כי תבוא (כ"ז ט"ז-י"ט): "היום הזה וגו', את ה' האמרת היום להיות לך לאלקים וגו', וה' האמירך היום להיות לו לעם סגולה וגו', ולתתך עליון על כל הגוים וגו'". והוסיף (באדיש): "ווען יודען פאהרען אויף פיר צו די ירידים מיט דעם גאנצען דחקות, ווען זיי וואלטען זיך צו געזונגען די פיר פסוקים וואלט אלעס אנדערש אויס געזעהן! מען דארף טאנצן פון שמחה אז מ'פארשטייט די פיר פסוקים!" [-כשהיהודים נוסעים לירידיים עם כל הדחקות, אם הם היו זוכרים את ארבעת הפסוקים היה הכל נראה אחרת! צריך לרקוד משמחה כשמבינים את הפסוקים האלה].

נקודה למחשבה:

בספר רמתים צופים מביא בשם הרה"ק רבי מרדכי מנשכין זי"ע בביאור לשון הגמרא (שבת פ"ט ע"א) שהמלאכים קראו לתורה הקדושה "חמדה גנוזה", שהכוונה שהחמדה והכיסופין אליו יתברך גנוזים בתורה הקדושה, ומי שיעסוק בה ימצא אותם.

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com